

De Vloed van Noach en de Vloed van Gilgamesj

Door Frank Lorey, M.A., <http://www.icr.org/article/noah-flood-gilgamesh/>
Uit: Lorey, F. 1997. The Flood of Noah and the Flood of Gilgamesh. *Acts & Facts*. 26 (3).
(F. Lorey is a Registered Historical Archaeologist)

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (1977 of HSV)
Vertaling en voetnoten door M.V.

Achtergrond

Het Epos van Gilgamesj¹ heeft nog nooit zoveel interesse gekend, sinds haar ontdekking in het midden van de 19de eeuw in de ruïnes van de grote bibliotheek van Ninevé met zijn verslagen van een universele vloed en met significante parallellen met de Zondvloed in Noachs dagen^{[1][2]}. De rest van het epos, dat mogelijk terug te voeren is tot het derde millennium v.C., bevat dingen die van weinig waarde zijn voor christenen, omdat het betrekking heeft op typische polytheïstische mythen geassocieerd met heidense volken uit die tijd. Maar, sommige christenen hebben in het epos de ideeën van schepping en leven na de dood bestudeerd. Zelfs seculiere geleerden hebben de parallellen erkend tussen de Babylonische, Fenicische en Hebreeuwse verhalen en niet allen hebben de overeenkomsten gelabeld als niets meer dan gedeelde mythologie.^[3]

Kleitablet met het Gilgamesj-epos in het Akkadisch

Er zijn talloze vloedverhalen geïdentificeerd uit oude bronnen van over de hele wereld.^[4] De verhalen die ontdekt werden op spijkerschrifttabletten, hebben duidelijke overeenkomsten. Spijkerschrift werd uitgevonden door de Sumeriërs en werd doorgegeven aan de Akkadiërs. Het Babylonisch en Assyrisch zijn twee dialecten van het Akkadisch, en beide hebben een vloedverhaal. Alhoewel er verschillen zijn tussen de originele Sumerische en de latere Babylonische en Assyrische vloedverhalen, liggen vele van de overeenkomsten verbluffend kort bij het verslag van de Genesisvloed.^[5] Het Babylonische verslag is het meest intact, met slechts 7 van de 205 regels die ontbreken.^[6] Het was ook het eerst ontdekte, waardoor het het meest bestudeerde werd van de vroege vloedverhalen.

Het epos van Gilgamesj is origineel beschreven op 12 grote tabletten, en sinds de originele ontdekking werd het epos op andere tabletten gevonden, en ook in andere oude vertalingen.^[7] De oorspronkelijke tabletten dateren van rond 650 v.C. en dit zijn blijkbaar niet de originelen, vermits fragmenten van het vloedverhaal gevonden werden op tabletten die dateren rond 2000 v.C.^[8] Taalkundigen geloven dat het verhaal opgesteld werd vóór 2000 v.C. en dat het betrokken werd van materiaal dat veel ouder is dan die datum.^[9] De Sumerische spijkerschriftversie wordt geschat op 3300 v.C.^[10]

Het verhaal

Het epos is opgesteld in de vorm van een gedicht. De hoofdfiguur is Gilgamesj, die een historisch figuur kan geweest zijn. De Lijst van Sumerische Koningen toont Gilgamesj in de eerste dynastie van Uruk en hij regeerde 126 jaar.^[11] Deze tijdsduur is geen probleem wanneer ze vergeleken wordt met de leeftijden van de prediluviaanse patriarchen van de Bijbel. Inderdaad, na Gilgamesj leefden de koningen een normale tijdsperiode, te vergelijken met vandaag.^[12] De Lijst van Koningen is zelf ook interessant omdat ze specifiek de vloed vernoemt: “de vloed overspoelde het land”.^[13]

Het verhaal begint met een inleiding van de daden van de held Gilgamesj. Hij had grote kennis en wijsheid en bewaarde informatie over de dagen vóór de vloed. Gilgamesj schreef op stenen tablet-

¹ Online: <http://www.ancienttexts.org/library/mesopotamian/gilgamesh/>. Zie het verhaal van de vloed op het 11de tablet: <http://www.ancienttexts.org/library/mesopotamian/gilgamesh/tab11.htm>.

ten alles wat hij had gedaan, inbegrepen het bouwen van de stadsmuren van Uruk en zijn tempel voor Eanna. Hij was echter een onderdrukkende heerser, waardoor zijn onderdanen tot de “goden” riepen om een nemesi² te creëren om de strijd aan te gaan met Gilgamesj.^[14]

Na één strijd werd deze nemesi - Enkidu - beste vriend van Gilgamesj. De twee vertrokken om faam te verwerven door op vele gevaarlijke avonturen te gaan waarbij Enkidu uiteindelijk gedood werd. Gilgamesj is dan vastbesloten om onsterfelijkheid te vinden omdat hij nu de dood vreest. Het is tijdens deze zoektocht dat hij Utnapishtim ontmoet, het karakter dat op de bijbelse Noach lijkt.^[15]

In het kort nu: Utnapishtim werd onsterfelijk na het bouwen van een schip om zich te verweren tegen de Grote Vloed die de mensheid vernietigde. Hij bracht al zijn verwanten in het schip en alle soorten schepselen aan boord van zijn vaartuig. Utnapishtim liet vogels vrij om land te vinden, en het schip landde op een berg na de vloed. Het verhaal eindigt met vertellingen over Enkidu's bezoek aan de onderwereld.^[16] Alhoewel er vele overeenkomsten zijn tussen de twee vloedverhalen, zijn er ook ernstige verschillen.

De tabel hieronder toont een vergelijking van de belangrijkste aspecten van de twee vloedverhalen, zoals weergegeven in Genesis en in het Gilgamesj-epos.

VERGELIJKING VAN GENESIS MET GILGAMESJ

Item	Genesis	Gilgamesj-epos
Omvang van de vloed	Wereldomvattend	Wereldomvattend
Oorzaak	's Mensen slechtheid	's Mensen zonden
Voor wie bedoeld?	Alle mensen	Eén stad & alle mensen
Zender	Jahweh	Vergadering van “goden”
Naam van de held	Noach	Utnapishtim
Karakter van de held	Rechtvaardig	Rechtvaardig
Middel van aankondiging	Direct van God	In een droom
Bevel om boot te bouwen?	Ja	Ja
Kloeg de held?	Ja	Ja
Hoogte van de boot	Verscheidene etages (3)	Verscheidene etages (6)
Compartimenten binnenin	Vele	Vele
Deuren	Eén	Eén
Vensters	Minstens één	Minstens één
Uitwendige coating	Pek	Pek
Vorm van de boot	Rechthoekig	Vierkant
Menselijke passagiers	Enkel familieleden	Familie & enkele anderen
Andere passagiers	Alle soorten van dieren	Alle soorten van dieren
Middelen van de vloed	Grondwater & hevige regen	Hevige regen
Duur van de vloed	Lang (40 dagen & nachten)	Kort (6 dagen & nachten)
Test om land te vinden	Loslaten van vogels	Loslaten van vogels
Types van vogels	Raaf & driemaal een duif	Duif, zwaluw, raaf
Landingsplaats ark	Berg: Ararat	Berg: Nisir
Offer na de vloed?	Ja, door Noach	Ja, door Utnapishtim
Gezegend na de vloed?	Ja	Ja

² Nemesi: een medogenloze godin van gerechtigde wraak (mythologie).

Er moeten enkele commentaren gegeven worden bij de vergelijkingen in deze tabel. Sommige overeenkomsten zijn markant, terwijl andere minder. Het bevel voor Utnapishtim (of Utanapishtim) is opmerkelijk: “O man van Shuruppak, zoon van Ubar-Tutu, breek af uw huis, bouw een boot; verlaat weelde, zoek naar leven; veracht bezittingen, red uw leven. Breng de nakomelingen van alle soorten van levende wezens in het schip dat u zult bouwen. Laat haar afmetingen goed afgemeten zijn”³.^[17] De oorzaak van de vloed, zoals gezonden in oordeel over ’s mensen zonden, is ook treffend. Het elfde tablet, regel 180 zegt: “Leg op de zondaar zijn zonde; leg op de overtreder zijn overtreding”³.^[18] Een studie van de parallellen met Genesis 6-9, demonstreert de niet-toevallige natuur van deze overeenkomsten.

Over het Gilgamesh epos, in <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/zondvloed.pdf>:

“Modernistische theologen beweren dat het bijbelse verslag gebaseerd is op één van deze ‘oudere’ verhalen, zoals het Epos van Gilgamesh uit Babylon. Maar het is vanzelfsprekend dat het bijbelse verslag het ware is, met zijn verwonderlijk detail, zijn ark die de juiste afmetingen en verhoudingen heeft om zeewaardig te zijn, en zijn afwezigheid van polytheïstische nonsens. Het Epos van Gilgamesh, bijvoorbeeld, zegt dat de ‘goden’ bijna van honger omkwamen tijdens de Vloed en dat ze ineenkrompen als honden van vrees.³ Het beweert ook dat de ark een gigantische kubus was³, een belachelijke afmeting voor een schip om een jaar bestand te zijn tegen de heftige wateren. Zo’n vaartuig zou erg onstabiel zijn. De bijbelse ark echter was 150 m lang, 25 m breed en 15 m hoog, en dat lijkt op de proporties van grote moderne zeeschepen”.

De betekenis van de namen van de helden, echter, hebben absoluut geen gemeenschappelijke bron of connectie. Noach betekent “rust”, terwijl Utnapishtim “vinder van leven”^[19] betekent. Geen van beiden was volmaakt maar ze werden rechtvaardig en relatief foutloos beschouwd vergeleken met diegenen rondom hen.

Utnapishtim nam ook een loods mee in de boot, en enkele handwerkersmannen; niet enkel zijn familie. Het is ook interessant dat beide verhalen een landingsplaats voorzien in dezelfde algemene regio van het Midden-Oosten; maar de berg Ararat en de berg Nisit liggen zo’n 500 km uit elkaar. De zegen die elke held ontvangt na de vloed was ook erg verschillend. Utnapishtim kreeg eeuwig leven, terwijl Noach zich moest vermenigvuldigen en de aarde moest vullen en gezag moest voeren over de dieren.

Conclusies

Vanaf de vroegste dagen van vergelijkende studie van deze twee vloedverslagen, werd algemeen aangenomen dat er een duidelijke relatie is. De wijdverspreide natuur van vloedverhalen doorheen het hele menselijke ras is een excellent bewijs voor het bestaan van een grote vloed vanuit een historisch standpunt.^[20] Het dateren van de oudste fragmenten van het Gilgamesjverslag gaf oorspronkelijk aan dat het ouder was dan de aangenomen datering van het boek Genesis.^[21] Maar, de mogelijkheid bestaat dat het bijbelse verslag werd bewaard door ofwel mondelinge overlevering, of in geschreven vorm doorgegeven van Noach af naar de patriarchen en uiteindelijk tot bij Mozes, waardoor het verslag eigenlijk ouder is dan de Sumerische verhalen, die overschrijvingen waren (met wijzigingen) van het origineel.

Een populaire theorie, voorgesteld door liberale “geleerden” zegt dat de Hebreëen het verhaal “geleend” hebben van de Babyloniërs, maar daarvoor werd nooit een sluitend bewijs geleverd.^[22] De verschillen, met inbegrip van religieuze, etnische en de hoeveelheid details, maken het onwaarschijnlijk dat het bijbelse verslag afhankelijk was van enige uitwendige bron uit de Sumerische tradities. Toch neemt dit niet weg dat deze liberale en seculiere geleerden er niet mee ophouden zo’n theorie te verdedigen. De meest aanvaarde theorie onder evangelicals is dat beide verhalen een gemeenschappelijke bron hebben die ouder is dan alle Sumerische vormen.^[23] De goddelijke inspiratie van de Bijbel vraagt dat het Genesisverslag de correcte versie is. Inderdaad, de Hebreëen waren gekend voor het doorgeven van hun verslagen en traditie.^[24] Het boek Genesis wordt voor het

³ Zie <http://www.ancienttexts.org/library/mesopotamian/gilgamesh/tab11.htm>.

grootste deel aanzien als historisch werk, zelfs door vele liberale geleerden, terwijl het Gilgamesj-epos als mythologisch aanzien wordt. De één-bron-theorie moet daarom terugleiden naar de historische gebeurtenis van de Genesisvloed en Noachs ark.^[25] Voor hen die geloven in de inspiratie en onfeilbaarheid van de Bijbel, zou het geen verrassing moeten zijn dat God het ware verslag van de Vloed zou bewaren in de traditie van Zijn volk. Het Genesisverslag werd zuiver en accuraat gehouden doorheen de eeuwen door de voorzienigheid van God totdat het uiteindelijk samengesteld en geschreven werd door Mozes.^[26] Het Gilgamesj-epos, dan, bevat het verdraaide verslag zoals doorgegeven en verfraaid door mensen die niet de God van de Hebreëen volgden.

Referenties

1. Keller, Werner, *The Bible as History*, (New York: William Morrow and Company, 1956), p. 32.
2. Sanders, N.K., *The Epic of Gilgamesh*, (an English translation with introduction) (London: Penguin Books, 1964), p. 9.
3. Graves, Robert, *The Creek Myths, Volume I*, (London: Penguin Books, 1960), pp. 138-143.
4. Rehwinkel, Alfred M., *The Flood in the Light of the Bible, Geology, and Archaeology*, (St. Louis: Concordia Publishing, 1951), p. 129.
5. O'Brien, J. Randall, "Flood Stories of the Ancient Near East", *Biblical Illustrator*, (Fall 1986, volume 13, number 1), p. 61.
6. Barton, George A., *Archaeology and the Bible*, (Philadelphia: American Sunday School Union, 1916), pp. 273-277
7. Keller, *The Bible as History*, p. 33.
8. Whitcomb, John C. and Morris, Henry M., *The Genesis Flood*, (Phillipsburg: Presbyterian and Reformed, 1961), p. 38.
9. Heidel, Alexander, *The Gilgamesh Epic and Old Testament Parallels*, (Chicago: University of Chicago Press, 1949), p. 13.
10. O'Brien, "Flood Stories of the Ancient Near East", p. 61.
11. Heidel, *The Gilgamesh Epic and Old Testament Parallel*, p. 13.
12. Sanders, *The Epic of Gilgamesh*, p. 21.
13. Vos, Howard F., *Genesis and Archaeology*, (Chicago: Moody Press, 1963), p. 35.
14. Sanders, *The Epic of Gilgamesh*, pp. 20-23.
15. Ibid., pp. 30-39.
16. Ibid., pp. 39-42.
17. *The Bible as History*, p. 33.
18. Sanders, *The Epic of Gilgamesh*, p. 109.
19. O'Brien, "Flood Stories of the Ancient Near East", pp. 62, 63.
20. Morris, Henry M., *Science and the Bible*, (Chicago: Moody Press, 1986), p. 85.
21. O'Brien, "Flood Stories of the Ancient Near East", p. 64.
22. Ibid.
23. Ibid.
24. Morris, *Science and the Bible*, p. 92.
25. Ibid., p. 85.
26. Whitcomb, John C., *The Early Earth* (Grand Rapids: Baker Book House, 1986), p. 134; Whitcomb and Morris, *The Genesis Flood*, p. 488.

Zie ook: <http://creation.com/noahs-flood-and-the-gilgamesh-epic>